

AktieRadius

Kwartaaluitgave van RADIUS Nederlandse Vereniging van Houtdraaiers



91 Jaargang 23,
September 2016

RADIUS
NEDERLANDSE
VERENIGING VAN
HOUTDRAAIERS

In dit nummer

Van de redactie	2
Van de bestuurstafel	3
Het einde van de acceptgiro	3
Boxtelse Bolvereniging Sinecure (deel 1)	4
Hout en houtdraaien: Fijnspar	11
Onder de bomen	15
Sieradendoosje	18
Kooiconstructie	25
Enquête	27
Bericht uit de werkplaats	28
Verenigingsnieuws	32
Colofon	35

Foto omslag:

Vaas van Willem v d Schors

Uiterste inleverdatum kopij:

Voor nr. 92: 1 november 2016

Het werken met voor het houtdraaien gebruikelijke gereedschappen, machines en uitgangsmateriaal kan gevaarlijk zijn. Lees vóór het gebruik de bijbehorende voorschriften en volg de daarin gegeven aanwijzingen zorgvuldig op. Noch de Vereniging RADIUS, noch de redactie van AktieRadius, noch de auteurs van de in dit nummer opgenomen artikelen en advertenties kunnen enige aansprakelijkheid aanvaarden voor onvolkomenheden of andere fouten.

Van de redactie

Arie Braspenning

Zomer! Ja af en toe een paar dagen. Je hoopt dat je veel buiten kunt zitten, lekker kunt gaan fietsen zonder bang te hoeven zijn om een bui over je heen te krijgen. Maar zo is deze zomer niet. Dan maar schrijven voor de AktieRadius. Er liggen nog wat grote artikelen die opgemaakt moeten worden, nog een woord van de redactie schrijven en een aantal mensen doorgeven dat de inleverdatum voor de kopij echt voorbij is. Zoals bij velen van u ligt ook hier het draaien een beetje stil deze maanden. Maar nu het wat minder warm is begint het weer wat te kriebelen, worden de beitels weer geslepen, de voorraad hout aangevuld en de draaibank weer opgestart. De komende tijd zijn er weer voldoende bijeenkomsten waar we de nodige inspiratie kunnen opdoen. Als u dit leest is er al een werkgroep bij elkaar geweest die nadenkt over de invulling van ons 25 jarig jubileum en uitgave 100 van ons blad. Dat moet uiteraard een bijzondere uitgave worden, want 100 nummers vullen met interessante artikelen voor beginners, gevorderden en (bijna) professionals is niet niks. Ga er maar aanstaan. Gelukkig is en was er steeds een redactie die dat op zich wil nemen zodat u elke 3 maanden een goed gevuld nummer in de bus krijgt. En niet te vergeten de inbreng van de leden zelf. Hartelijk dank voor alle artikelen die u in de afgelopen jaren hebt ingestuurd. Blijf daar vooral mee doorgaan want daar zitten we met zijn allen op te wachten. We hopen velen van u weer te treffen op een van de bijeenkomsten de komende tijd.

Denkt u nog aan het sturen van een mailtje aan:
ledenadministratie@houtdraaien.com

Van de bestuurstafel

Pieter Hermans

De zomer loopt weer ten einde en voor velen zit de vakantie er weer op. Wellicht dat de 'grijze golf' die meestal buiten de schoolvakanties om op stap gaat nog een mooi en aangenaam naseizoen mee kan pakken. In elk geval kunnen de beitels weer gewet en de draaibank van alle stof ontdaan worden.

Er staan een aantal belangrijke zaken op stapel de komende maanden. We hebben eerder al enkele keren de enquête genoemd. Deze is nu helemaal opgetuigd, met dankzegging aan de specialisten Bert Dusseljee en Paul Waasdorp en kan door u vanaf 1 oktober op het internet ingevuld worden. We hebben nog steeds van ruim 120 leden geen e-mailadres. Als u een van hen bent kunt u dit doorgeven aan de ledenadministratie.

In oktober staat de volgende demodag ons weer te wachten op de inmiddels vertrouwde locatie in Ede. De voorbereidingen hiervoor zijn in volle gang en worden uitgevoerd door de afdeling Lochem. Het belooft weer een mooie dag te worden met tal van interessante onderwerpen. Komt allen.

Ook in oktober is er weer voor de tweede keer de vernieuwde Open Dag Hout. Radius en de diverse houtdraaiers zullen hier zeer uitgebreid vertegenwoordigd zijn, niet alleen uit Nederland

maar ook uit België en Duitsland. Zie hiervoor: www.opendaghout.nl

Daarnaast is er ook nog in diezelfde maand een bijeenkomst van het bestuur met de Afdelings Contact Personen. Heeft u vragen, wilt u iets aan de kaak stellen of wilt u iets anders kwijt, laat het de ACP'er weten, hij is er voor aangesteld om over en weer te overleggen.

De eerste voorbereidingen voor het aankomende 25-jarige jubileum zijn ook al weer in de steigers gezet door de (nog officieel te benoemen) commissie. Zodra er zaken meer concreet zijn zullen we u daarover berichten. Maar dat neemt niet weg dat als u ideeën heeft voor dat feest wij dat graag van u vernemen.

En dan als laatste aandachtspunt de vacante positie in ons bestuur. Wilt u zelf een actieve rol spelen en op die manier een bijdrage leveren aan onze mooie vereniging schroom dan niet om u zo spoedig mogelijk te melden bij een van de bestuursleden.



Het einde van de acceptgiro

Bert Rosbach

Waarschijnlijk tot groot verdriet van een groot aantal van onze leden komt er uiterlijk 01-01-2019 een einde aan het tijdperk van de bekende acceptgiro. Dat brengt ook voor de betaling van uw contributie voor Radius veranderingen mee. Die verandering gaat al met ingang van 2017 in. Het aantal leden dat een acceptgiro toegestuurd krijgt daalt al geleidelijk, terwijl het aantal leden dat de contributie via een doorlopende incasso betaalt, stijgt. Een groot deel van de leden beschouwt de acceptgiro als een soort nota en betaalt via internetbankieren. Ook de voor-

raad acceptgiro's is op, er zou dus een bestelling gedaan moeten worden, maar ja: hoeveel?

Daarom wordt de acceptgiro met ingang van januari 2017 afgeschaft. U krijgt dan een op naam gestelde nota. U kunt natuurlijk altijd overgaan op betaling van de contributie via een incasso-machtiging. Dat moet u dan doorgeven aan de ledenadministrateur onder vermelding van uw IBAN/rekeningnummer. Als penningmeester juich ik dat zelfs toe. Het spaart een aardige hoeveelheid werk. In het nummer 92 van AktieRadius kom ik hierop nog terug.

Boxtelse Bolvereniging Sinecure (deel 1)

Vloerbol en kegels voor houtdraaiers, vloerbolspelers en liefhebbers



Albert Dubben

Op de demodag in Halsteren stonden twee leden van deze vereniging om uitleg te geven over het spel en het maken van de vloerbol en de kegels. Er is toen beloofd daar aandacht aan te besteden in AktieRadius en hiermee wordt aan die belofte voldaan. Het is een lang verhaal, maar meer dan de moeite waard om het op te nemen in ons blad.

Toen we in 1989 met een kleine enthousiaste groep begonnen het vloerbolspel te spelen was er een van een partij afvalhout gemaakte bolachtige vloerbol, kegelachtige bezemsteelstukken die aan de onderkant verzwaard waren, zodat ze gemakkelijk bleven staan en een vurenhouten zoldervloer in een oud koetshuis wat als atelier-ruimte was gehuurd. Zogezegd een mooi, ongehinderd en ongerept begin dat ons in de gelegenheid stelde om de sensatie van het vloerbolspel zelf vrijwel meteen te kunnen beleven. “Wat is dit?”, vroeg menigeen aan ons en “waar komt het vandaan?” Wijzelf hadden die vragen natuurlijk ook maar hadden ook een kopie van het boekje, een soort van cultuurhistorische inventarisatie “Bolspelen in Oost en West Vlaanderen”. Uitgever Universiteit van Leuven, waarin over bolspelen werd geschreven. Veel halve bolachtige spelvormen werden in het boekje beschreven zonder daarbij in te gaan op details van halve bolachtigen, kegelvormen en speelbare vloeren. Halve bolachtige vormen hebben of ze nu groot zijn of klein, als je ze wegrolt iets fascinerends. De bol rolt in aanvang van je weg en begint tegelijk en ogenblikkelijk aan een naar binnen gerichte spiraalvormige curve, die stopt als de bol

geen rolenergie meer heeft. Het zeer oude vloerbolspel zelf is op dit boemerangachtige principe gebaseerd door in het midden van de curve kegels te plaatsen en deze met de curvende bol omver te spelen. Omdat er, ondanks de informatie die we hadden, veel onduidelijkheid was over identiteit van bol en kegels, werd besloten in onze vrije tijd een ontwerp- en ontwikkeltraject te starten en het spelmateriaal en de vele creatieve spelmogelijkheden te onderzoeken. Iets wat nooit eerder “waar dan ook ter wereld” was gedaan. We installeerden in het koetshuis een boormachine, een cirkelzaagmachine en een houtdraaibank en vertrokken voor een avontuurlijke reis die tot op heden voortduurt.

In de jaren vanaf 1989 was er aandacht voor:

- Een clubblad waarin verslag werd gedaan van diverse ontwikkelingen
- Ontwerp vloerbol en kegels en realisatie van die ontwerpen
- Diverse ontwerp- en ontwikkeltrajecten t.b.v. spelvloeren voor het bolspel
- Ontwikkeling van het spel, de spelregels en spelvarianten vanwege het nooit onderzochte creatieve potentieel van het oude spel zelf.

In dit artikel wordt ingegaan op het draaien van de van “Zeeuws blond iepenhout” gemaakte vloerbol en de van eikenhout gemaakte kegels. Aan het ontwerpen en vervaardigen van de iepenhouten vloerbollen ging een periode vooraf, een soort zoektocht naar het geschikte materiaal en het vinden van een ontwerp wat recht doet aan het spel. Aandachtspunten daarbij waren het gewicht van een vloerbol, het materiaal waaruit je die maakt en waar je op moet letten om gelijksoortige vloerbollen te kunnen maken. We begonnen aan dit traject met een kleine van vurenhout gemaakte halve bol met een diameter van 20 cm en die een gewicht had van ca. 1 kg. Het draaien van deze kleine halve bol was niet echt moeilijk. Hij was herinner ik mij wat ongelukkig gelijmd, maar dat mocht de pret niet drukken. Het gelijmde blokvolume werd enigszins achthoekig gezaagd tegen een stevige metalen plaat geschroefd die op de hoofdas van de draaibank werd gemonteerd.

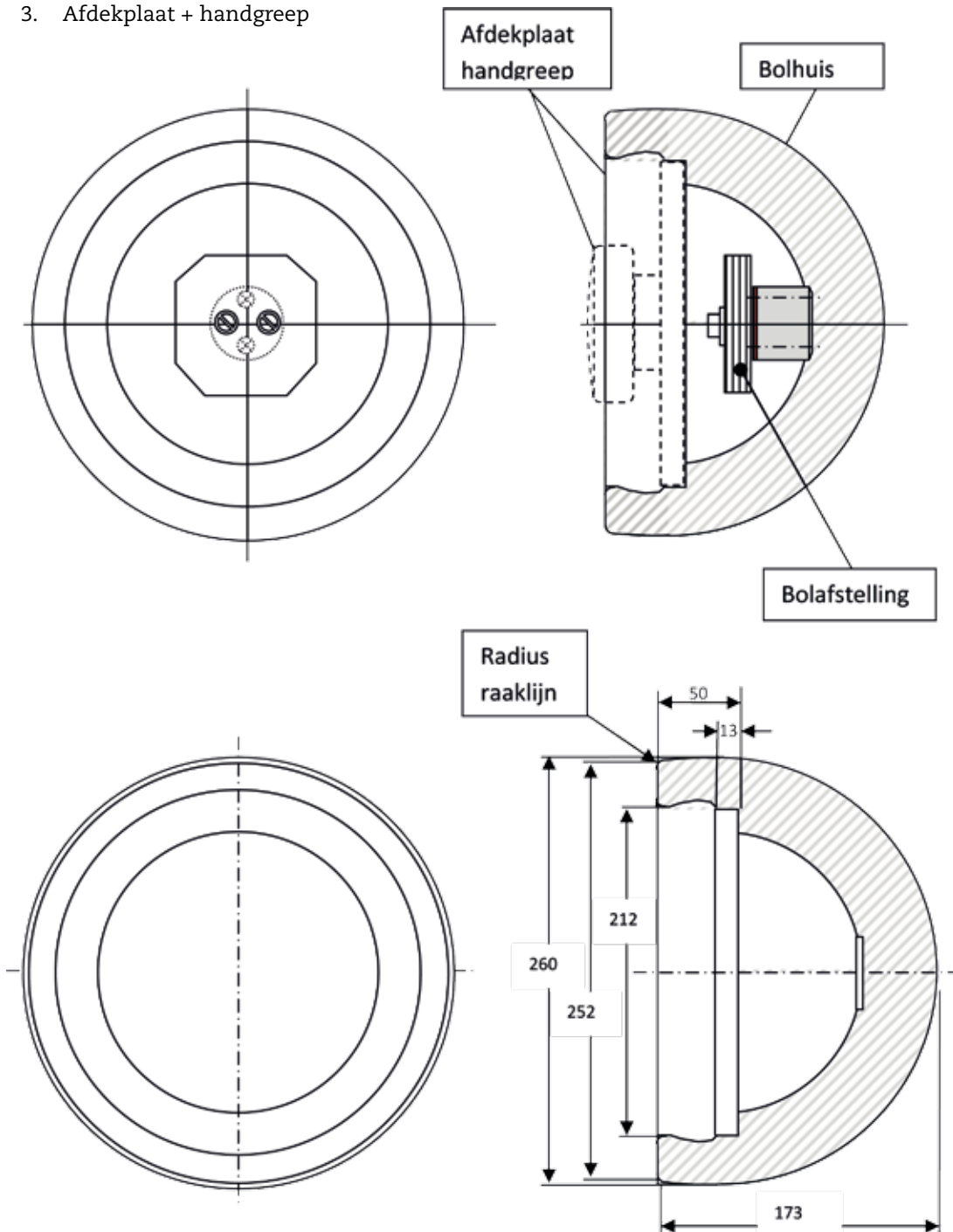
In deze opspanning werd het blok cilindrisch gedraaid en werd aan de voorkant de uitsparing voor de handgreep gedraaid. Daarna werd het cilindrische blok met de handgreepkant tegen de metalen plaat geschroefd. Met de hand werd in deze opspanning van het blok een halve bolvorm gedraaid. Deze allereerste halve bol was belangrijker dan we dachten omdat hij wel lekker rolde maar ons leerde dat het hout wat we gebruikt hadden te zacht was en het geheel veel te licht van gewicht bleek te zijn om een aantal kegels omver te spelen. Op de gok maakten we daarna een grotere massief houten vloerbol van verschillende hardhoutsoorten met een diameter van 26 cm. Dit was al meteen een ander paar mouwen. De houtdraaibank moest worden aangepast om het veel grotere blok te kunnen draaien. Op de as van de draaibank werd een middelgrote drieklauw gemonteerd met een diameter van ca. 22 cm waar we de metalen montageplaat in konden klemmen. De zware drieklauw diende daarbij tevens als vlieg wiel waardoor het draaien zelf vrij goed ging. Verder waren de stappen om van het blok een halve bol te draaien nagenoeg gelijk aan het draaien van

de vurenhouten halve bol. Het halve bol ontwerp zelf werd ook op grond van onze ervaringen met de kleine bol iets veranderd. Het halve boldeel werd met een rand van ca. 3 cm verhoogd en de handgreep werd niet in de halve bol gerealiseerd maar op de halve bol. Voor het weggrollen van de bol ontstonden daardoor twee mogelijkheden. Aangrijpen in het midden via de handgreep of via de opstaande kraag op de halve bol die ca 2 cm breed was. Voor de ontwikkeling van ons definitief ontwerp waren de uitkomsten van de tests met deze vloerbol van groot belang. Het totale gewicht was 3,399 kg, de halve boldiameter uiteindelijk 25,5 cm en de totale hoogte 14,5 cm. Op de speelvloer was het onze eerste vloerbol die met een prachtige curve over de vloer rolde en voldoende rolenergie had om veel kegels omver te spelen. Het draaien van de bolvorm was een crime omdat ik al draaiend in een vermolmd stuk terecht kwam waar ik later een flinke granaatsplinter van ca 6 cm lengte uit heb gekapt. Op die plaats heb ik daarna een nieuw stuk gelijmd en met kunst en vliegwerk de vloerbol daarna afgemaakt. Voor de ontwikkeling van het vloerbolspel was deze vloerbol van groot belang omdat hij ons in het domein van het vloerbolspel bracht. Dit domein is eigenlijk niets meer of minder dan het gebied waar het spel als spel begint te kloppen. Je voetbalt niet op een veld van 100 x 200 meter en ook niet op een veldje van 5 x 6 meter maar op een veld waar het voetballen als spel klopt. Tijdens het draaien van de bol had ik ondanks het feit dat ik in het erin gelijmde stuk iepenhout een granaatsplinter was tegengekomen een zekere voorliefde voor dat hout gekregen. Met studenten van de Technische Universiteit van Eindhoven rekenden we het totaalgewicht uit van een geheel van massief iepenhout gemaakte vloerbol met een diameter van 26 cm met kraag van ca. 4 cm. De uitkomst, 3,514 kg was verrassend en lag in de buurt van de fraai rollende bol met een diameter van 25,5 cm. Het werd voor de verdere ontwikkeling van de vloerbol een standaardbegrip voor het gewicht van een (wedstrijd) vloerbol, 3514 gram mag die wegen of minder!

De Bol

De bol bestaat uit drie hoofdcomponenten:

1. Bolhuis
2. Bolafstelling
3. Afdekplaat + handgreep



Het vloerbolontwerp met een bolvormige binnenruimte wat daarna van de tekentafel kwam, is uit gesegmenteerde iepenhouten schijfdelen opgebouwd.

Met behulp van een stevige lijmmal worden segmentdelen met een tophoek van 60 graden voor bol, het deksel en de handgreep verlijmd tot een zeshoekig schijfdeel met al een zekere diameter. Het aantal schijfdelen wordt sterk bepaald door de dikte van het plankmateriaal. In ons geval waren dat Zeeuws blond iepenhouten planken met een dikte van ca. 25 mm die we kochten bij Koninklijke Houthandel v/d Voort in Udenhout. De verschillende schijfdelen voor de bol werden daarna 30 graden vervaardigd ten opzichte van elkaar en in de juiste volgorde op elkaar gelijmd. Veel, heel veel zaag-, lijm- en puzzelwerk is dat maar het levert uiteindelijk wel een gemakkelijk te hanteren, goed te draaien en geheel van iepenhout vervaardigd houtvolume op. Voor het draaien van de bol(len) ging ik als volgt te werk. Op de kop van de draaibankas monteerte ik wederom de middelgrote drieklaauw om het gelijmd houtvolume stevig in te kunnen spannen.

Tevens deed de drieklaauw met zijn gewicht van ca. 5 kg dienst als vliegwiël. Verder monteerte ik op het einde van die holle as (een holle draaibankas heeft zekere voordelen!) een slijpsteen om de houtdraaibeitels die ik gebruikte zo nu en dan te slijpen. Al met al moest dus de 220 volt elektromotor van de draaibank een aardig volume draaiend zien te houden en moest het ook niet gevaarlijk worden. Om het veilig te houden werd de V-snaar waarmee de draaibank werd aangedreven vrij los gemonteerd tussen motor en draaibankas. Tijdens het draaien kon je daardoor bijna voelen wat je aan het doen was zonder dat er gevaarlijke situaties konden ontstaan. Het gelijmd houtvolume werd stevig in de drieklaauw geklemd en zo werd begonnen met het draaien van het binnendeel van de bol. Voor het draaien van die bolvormige binnenkant had ik tijdens de voorbereidingen een pasmal gemaakt voor het binnenboldeel, het buitenboldeel en een gebogen leunspaun om diep in de halve bol te kunnen draaien. Omdat door het gesegmenteerd verlijmen de houtner-

frichting min of meer overal gelijk is viel het draaien zelf mee. Veel nauwgezette voorbereiding dus om een fors houtvolume (in aanvang ca. 4 kg) veilig en zonder problemen te bewerken. De houtdraaibeitels die ik gebruikte waren allen min of meer standaard. Wel had ik een aantal van de houten handgrepen verlengd voor meer stabiliteit tijdens het draaien. Na het op maat draaien van de binnenbolvorm van de vloerbol werd een nauwkeurig passende opspanplaat in de gedraaide binnenvorm geschroefd. Deze opspanplaat werd daarna in de drieklaauw geklemd waardoor het draaien van de buitenkant kon beginnen.

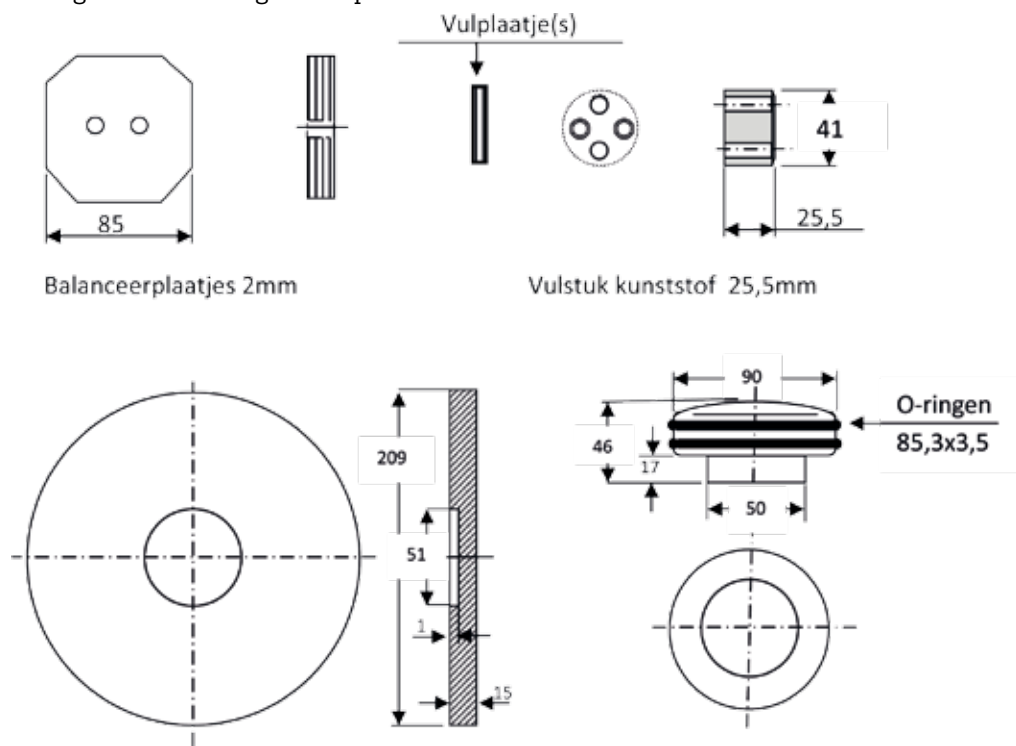
Belangrijk bij het draaien van deze buitenbolkant was het streven om daar een zo perfect mogelijke halve bol van te draaien. Ik had het geluk dat een collega van me een nauwkeurige CNC gefreesde aluminium mal voor me wilde maken (met een gefiguurzaagde mal zou het ook wel zijn gelukt, maar de nauwkeurigheid van de CNC gefreesde mal was indrukwekkend).

Draaien, passen, meten en draaien en nog eens passen en meten was dat om uiteindelijk een perfect op maat zijnde halve vloerbol over te houden. Na het draaien van de halve buitenbolvorm was daar dan nog de opstaande kraag die gedraaid diende te worden. Op dat punt hebben we heel wat afgetobd omdat we tot het inzicht waren gekomen dat de overgang van halve bol naar kraag wel vloeiend moet zijn maar niet bolvormig. Het lijkt als ik dat hier opschrijf een onbelangrijk punt maar dat is het niet, omdat de perfecte kromming van die kraagrand er een vloerbol van maakt.

Het is een gevoelig punt omdat je op die plek de bolvorm tijdens het draaien blijft volgen je niet meer terug kan omdat de kromme die je moet zien te vinden ligt vóór de bolvormlijn, niet erop dus, ook niet erna maar er vóór!

Als het draaien van de buitenbolvorm voltooid is, is het verstandig deze nog niet van de draaibank te halen omdat in deze opspanning nog gemakkelijk kleine en ondiepe markeringen (als groefje) ter hoogte van de overgang van halve bol naar opstaande kraag, gedraaid kunnen worden.

Afmetingen Bolafstelling en dekplaat



Netto gewicht 2704 gram



Vulstuk van kunststof



Balanceerplaatjes van staal



Gewicht compleet. Streefwaarde 3514 gram.



Tikgetal bepalen. Streefwaarde 20x ↔ in 14 sec

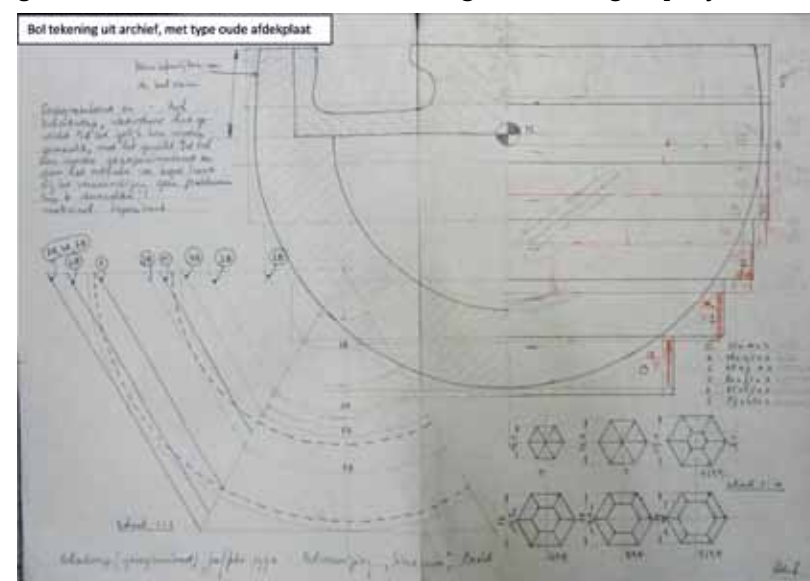
Deze groeven kunnen dan in een later stadium worden gebruikt om de vloerbol te personaliseren (inkleuren of anderszins verfreaaien). De eenvoudig te draaien dekselschijf en de daarop gemonteerde handgreep zijn om visuele redenen ook opgebouwd uit segmentdelen. De handgreep zelf heeft twee groeven waar O-ringen in zijn aangebracht. Die zorgen ervoor dat de handgreep op een toffe manier kan worden beetgepakt. Tevens geeft het zwart van de O-ringen een mooi contrastaccent aan de gehele vloerbol. Als boldeel, dekselschijf en handgreep zijn gedraaid zijn er naast het monteren van deze delen nog twee belangrijke en vloerboleigen punten. Het gewicht van de uiteindelijke vloerbol en het tikgetal. Op grond van overwegingen, in dit artikel summier beschreven, zijn wij als bolclub uiteindelijk uitgekomen op een streefgewicht van maximaal 3514 gram. Om identieke vloerbollen te kunnen maken is derhalve een hol en dikwandig vloerbolontwerp gerealiseerd waarvan het totale gewicht na het draaien in ons geval steeds uitkwam tussen de 2600 en 2800 gram. Het verschil met het streefgewicht dient gecompenseerd te worden. Wij hebben daartoe, per vloerbol, een pakket van 1 mm dikke vierkante metalen plaatjes (80 x 80 mm met afgeknijpte hoeken) wat op een houten of van kunststof gemaakte voet in de binnenbolruimte gemon-

teerd wordt. Met een weegschaal erbij werd zo, door stukjes van de plaatjes te knippen het totale gewicht van de bol in de buurt van het streefgewicht gebracht. Daarna werd de bol in zijn geheel gemonteerd en werd het schommel- of tikgetal gemeten. Dit getal is eenvoudig te bepalen door de vloerbol, als de slinger van een klok, te laten schommelen (vertrekpositie ca. 45 of 50 graden) en het aantal schommelingen te tellen. Het streefgetal voor een wedstrijd-vloerbol is, gebaseerd op een geheel massief iepenhouten vloerbol, gecompenseerd voor de invloed van de opstaande kraag, 20 over 14 wat zoveel betekent als 20 schommelingen in 14 seconden. Door het pakket metalen plaatjes hoger of lager te monteren kan dit betrekkelijk eenvoudig gerealiseerd worden. Vooralsnog heeft dit streefgetal nog niet het IOC sportlabel, voor het NOC/NSF was het meer dan voldoende om ons gehele vloerbollequipement in 1997 of daaromtrent als een van de oudste en bijna verdwenen Europese bolspelen, mee naar Japan te nemen.

Afgezien van het verfreaaien van de vloerbol op kraag of bovenste bolsegment, moet een vloerbol op het boldeel niet behandeld worden met verf, vernis, was of schellak producten. Wij hebben onze wedstrijd-vloerbollen 2x behandeld met sterk verdund epoxy (EMC Vega, epoxy hars L/285, harder H/285, epoxy verdund met alcohol).

Na iedere behandeling werd de vloerbol, na het uitharden van de epoxy, licht met waterproof schuurpapier (400) geschuurd. Niet om de bol te polijsten maar om het loopvlak een zekere ruwheid te geven. Een goed rollende vloerbol moet dus niet te glad zijn!

In AktieRadius 92 volgt deel 2: het draaien van de kegels.



www.christiaanborg.com



CASA PLATA
Ad Zoon
Koestraat 28
2871 DR Schoonhoven
tel.: 0182 320088
mob.: 06 48322559
e-mail: ad@zoon.nl

Maak uw draaiwerk
persoonlijk
met een brandmerk
van uw initialen

hand- en machine gravures, o.a. brandmerkstempels - sportprijzen

Fijnspar

Ab Strijker

De spar is waarschijnlijk de bekendste boom en levert het bekendste hout: de boom is de bekende kerstboom, en het hout heet vurenhout. Ondanks die bekendheid is er toch wel het één en ander over te schrijven wat minder bekend is. Daar gaat dit artikel over.



De verwarrende namen

De officiële Nederlandse naam voor deze boom is
fijnspaar. Iedereen kent hem als de kerstboom, foto
1. In het Duits heet hij Fichte of Rottanne. En daar
heb je de verwarring al; Rottanne = Rode den ter-
wijl het helemaal geen den is. Het bekende kerst-
liedje zit er dus behoorlijk naast:

O denneboom, o denneboom,
Wat zijn uw takken wonderschoon
Ik heb u laatst in 't bos zien staan,
Toen zaten er geen kaarsjes aan.
O denneboom, o denneboom,
Wat zijn uw takken wonderschoon.

Daarom nog een keer een herhaling van de drie naaldbomen (wat ook al bij de pijnboom is geschreven) maar nu met foto's:



Spar

De naalden van de spar: solo, steeds één naald.
Wintergroen

Den

De naalden van de den: duo, twee naalden.
Wintergroen.

BAPTIST
VOOR HOUTBEWERKERS **.NL**

Bezoek **Baptist.nl** en vind ruim 8.000 artikelen met uitgebreide omschrijvingen en afbeeldingen! Dé speciaalzaak voor de fijne houtbewerking met het grootste assortiment gereedschappen en machines voor houtdraaiers, modelbouwers, houtsnijders, meubelmakers en hobbyisten met passie voor hout!

Graag tot ziens in Arnhem!



Baptist voor Houtbewerkers **gereedschappen en machines**
 Vlamoven 32 Tel.: 026 - 445 16 44
 6826 TN Arnhem houtbewerkers@baptist.nl

Winkel ook op Baptist.nl



Lariks

De naalden van de lariks: legio, veel naalden. Naalden vallen 's winters af.

Naast deze fijnspar zijn er nog heel veel andere sparren, op internet vond ik zelfs ruim 30 soorten.

Enkele min of meer bekende zijn: Kaukasische spar, Sitkaspar, Witte spar, Blauwspar, Himalajaspar, enzovoort.

Ook met de botanische naam van deze boom is de nodige verwarring geweest. Oorspronkelijk werd de fijnspar door Linnaeus *Pinus abies* genoemd. Later kreeg hij de naam *Pinus picea*, maar op een congres in Dresden kreeg hij de naam *Picea excelsa*. Maar nu heeft hij toch weer bijna de oude naam van Linnaeus: *Picea abies*. (Zo zie je maar dat Adam, die de planten en dieren namen moest geven, nog steeds leeft en er ook vaak een potje van maakt)

Het lichte hout van de fijnspar, dat we allemaal kennen, heeft de bekende naam: vurenhout, een rare naam eigenlijk, waarschijnlijk afgeleid van het Duitse Fichte. Of zou er vroeger veel vuur mee zijn gemaakt?

Groeiplaatsen

Het groeigebied van de fijnspar is Midden- en Noord-Europa. Heel veel van het hout dat wij hier verwerken komt uit de Scandinavische landen: Noorwegen, Zweden en Finland.

De fijnspar is een naaldboom die kan uitgroeien tot een boom van 40 á 50 meter hoog. De takken hangen een beetje naar beneden en groeien aan het einde weer naar boven waarbij de mooie piramidevorm ontstaat. Tussen de takken groeien vaak kleine takjes die later afsterven, waardoor men in het hout vaak kleine kwastjes vindt. Hij

heeft prachtige, hangende kegels die 10 á 15 cm lang kunnen worden, foto 5.



In de kegels zitten de vruchten die door vogels er uit gehaald kunnen worden. Ze zijn er helemaal in gespecialiseerd met hun kromme snavels en heten dan ook niet voor niets: kruisbekken, foto 6



Toepassingen

Vurenhout wordt veel gebruikt in de bouw voor constructiehout in kappen, maar ook voor kozijnen, trappen, ramen en deuren. Vurenhout is niet erg duurzaam en is dan ook **vaak** verdrongen door merbau en meranti.

Door de snelle of langzame groei is er een groot verschil in kwaliteit van het vurenhout. Fijnjarig vurenhout wordt zelfs gebruikt voor muziekinstrumenten. Ook voor heipalen is het geschikt, mits er voldoende lengte betonopzetter gebruikt wordt.

Voor ons als houtdraaiers is vurenhout ook prima geschikt. Het laat zich uitstekend draaien en heeft een mooie structuur. Op de foto een werkstuk van

2 delig omkeerdraaiwerk met als titel: bescherming, foto 7

Mythologische waarde

De groene spar was in de Keltische traditie symbool voor de winterzonnewende en het terugkerende licht. De kerk heeft zich aangesloten bij deze traditie door rond die tijd groene planten in huis te halen. Men zegt dat Maarten Luther in ±1500 de eerste was die de spar voor zijn kinderen omtoverde tot kerstboom. Pas in 1605 werd melding gemaakt van kerstbomen in Straatsburg. In 1850 verschenen de kerstbomen in Nederland en Engeland. In 1844 stond de eerste kerstboom in een Amsterdamse winkel van een Duitse bakker.

Het gebruik van deze boom komt waarschijnlijk uit de oeroude traditie dat hij, **samen met altijd groene planten** zoals klimop, hulst en maretakken, in huis de donkere dagen rond Kerst wat kon opvrolijken.

Doordat de spar altijd groen is symboliseert hij de mysterieuze kracht van het steeds blijvende leven. Sommige Siberische volken vereren de spar als heilige boom en kan wel 700 jaar oud worden. Hij wordt ook wel 'wereldboom' genoemd en de eik onder de naaldbomen.

Germaanse volken noemden de spar als de verblijfplaats van geesten.

Volksgebruiken

Bouwwerkers kennen het zeker; als het hoogste punt van een bouwwerk was bereikt was het feest en kwam er een spar in de nok. De opdrachtgever moest dan trakteren. Als hij nalatig was hing er de volgende dag een lege fles in de boom en was dit een schande voor hem.

Evenals de berk werd de spar wel gekomen als meiboom, een boom waarbij in het voorjaar feest werd gevierd. De top werd versierd met linten en eieren en soms werd er een haan bovenin geplaatst. Men hoopte door het verrichten van allerlei magische handelingen de plantenziel gunstig te stemmen zodat er een vruchtbaar jaar zou volgen. Na afloop werd de boom verbrand om daardoor meer zonneschijn te krijgen.

Sparren worden wel beschouwd als geboortebomen en de sparappels zijn een teken van vruchtbaarheid.

In grote steden werd het meifeest al snel wat losser en werd de meiboom een geluksboom en liefdesboom.

Tot slot nog enkele aardigheidjes van internet

De oudste spaar

In april 2008 maakte de Universiteit van Umeå bekend dat zij een 9550 jaar oude fijnspar (*Picea abies*) had ontdekt. Deze spar staat in Dalarna (Zweden). Wetenschappers hebben de leeftijd bepaald door de koolstof in het hout van de boom te analyseren. Deze spar is nu de oudst bekende boom ter wereld.

De grootste en dikste

Een in 2003 gemeten, uitzonderlijk hoge en zware fijnspar, staat in Tsjechië in Teptin. Hij heeft een hoogte van 58 m en een omtrek van 515 cm, maar schijnt slechts 200 jaar oud te zijn. Fijnsparren worden gewoonlijk ongeveer 40 m hoog bij een diameter van 50 tot 100 cm. Op goede groeiplaatsen bereiken oudere exemplaren op den duur een hoogte van 50 m. Uitzonderlijke exemplaren bereiken 55 tot 60 meter hoogte. Daarbij worden diameters bereikt tot 120 - 150 cm, een enkele keer zelfs tot 190 cm.





**NU BIJ ONS
VERKRIJGBAAR**



TWISTER ECO – DE PROFESSIONELE DRAAIBANK

Voor beginnende en gevorderde houtdraaiers en kunstenaars

- Trillingsvrij, massief gietijzer
- Elektronische snelheidsregeling van 80 tot 3700 tpm
- Vast en tegencentreer precies in lijn
- Draai- en verschuifbare vaste kop
- Totaal gewicht: 164 kg

Vaste kop:

- M33x3,5 opname met Mk2
- Centerhoogte: 200 mm
- Centerafstand: 720 mm

Losse kop:

- Mk2
- Slag van de pinole: 100 mm

Motor:

- Krachtige 1,5 Kw motor met 230 volt aansluiting

TWISTER ECO met onderstel: 1920,01 Euro
Aanbieding nu (leverbaar vanaf juni 2016): **1698,00 Euro**
 Bedverlenging, tevens
 buitendraaihulpstuk, 400 mm lang
 plus beitelsteunverhoging: 298,00 Euro

DRECHSELBÄNKE • DRECHSELMESSER • DRECHSELKURSE • ACCESSOIRES • BÜCHER • VIDEOS
 Drechselbedarf K. Schulte • Meppener Str. 111 • D-49744 Geeste-Groß Hesepe
 Tel. +49 (0) 59 37 - 91 32 34 • www.drechselbedarf-schulte.de
Öffnungszeiten: Mo.-Fr. 8-12 Uhr • Mo.-Do. 14-17 Uhr • 1. Samstag im Monat 9-13 Uhr und nach Vereinbarung

Onder De Bomen

Martien van Vliet



Onder de bomen

Vrienden zijn het, bomen
die gesprekken met je voeren
je gedachten laten gaan
als hun bladeren
het licht laten schommelen.

Het zijn je vrienden, bomen.
Hun schaduw leggen ze
als een arm om je heen
als je alleen wilt zijn
en niet alleen wilt zijn.

POEZIEROUTE
WASSENAAR

Fetze Pijlman
1946

Zo nu en dan besluit je om iets te doen zonder te weten waar het op uitdraait.

Ik las kortgeleden de bevestiging daarvan in een boek over de Mythes van geluk van Sonja Lyubomirsky. Het is goed is om regelmatig een risico te nemen om spijt over nietsdoen te voorkomen. Spijt wordt tenslotte groter en activiteit is meestal te rationaliseren.

Op 18 maart 2015 las ik in de plaatselijke krant dat een in het leven geroepen Stichting Poëzieroute kunstenaars zocht om gedichten te omlijsten die her en der in ons mooie groene dorp (Wassenaar) uitgezet moesten worden. Omdat me dat intrigeerde besloot ik om via google de gedichten en de plaatsen waar die gedichten geplaatst werden te bekijken.

Van tekst naar beeldtaal

Een aantal sculpturen die de afgelopen jaren zijn gemaakt hebben thema's vanuit boeken die ik las en vanuit de vraag om iets te maken met een belezen achtergrond. Eén gedicht raakte mij direct en ik besloot daarvoor te gaan. Terugkeren was daarna uitgesloten zonder dat ik besepte dat ik daarmee een flink aantal maanden van de straat was.

De eerste gedachte is goed, de tweede beter

De eerste kennismaking met het stichtingsbestuur van de poëzieroute was begin april 2015. De keuze van 1 of meer van de 20 gedichten volgde daar snel op en werd uiteindelijk het gedicht Onder De Bomen van Fetze Pijlman. Het eerste ontwerp was een amorf stuk met een beeldend element en een glasplaat met een gedicht. Het geheel geplaatst op een boomstronk. Nadere gesprekken en het herlezen van het gedicht leverde een meer open sculptuur op met een voor mij herkenbaar beeld. "Het verbeeldt de mens die zijn gedachten mag laten gaan gelijk een boom, die je omarmt als je alleen wilt zijn en niet alleen wilt zijn" Technisch spannend hieraan was dat het glas uit het ontwerp ging steken en nagedacht moest worden over de kwetsbaarheid van het geheel.



TORMEK®
Sharpening Innovation

Nieuw

De Tormek T8 natslijpmachine is een verdere ontwikkeling van het model T-7, de precisie en stabiliteit komen op een nieuw niveau. Vitale functies zoals de motor en hoofdas zijn gegoten in zink zo ook de universele steun. Het geavanceerde ontwerp zorgt voor een ongeëvenaarde precisie van de universele steun, die het fundament van Tormek jigsysteem is. Plus nieuw ophangstelsel van de waterbak. U krijgt een machine van hoge kwaliteit, ideaal voor thuis, hobby en werk.

www.tormek.nl
 Fermiweg 6
 3208 KT Spijkenisse
 Tel: 0181 - 647535
 Fax: 0181 - 647311
 E-mail: rob@hegner.nl



Handelen is beter is afwachten

In mei werd het plan in principe goedgekeurd. Begin juni kreeg ik een goed stuk eiken in handen vanuit zaagmolen De Salamander waar ik samen met Jan van der Ploeg vrijwilliger ben. Begin juni kreeg ik van het voltallige bestuur van de stichting een akkoord.

Houtdraaien is een mooie uitlaatklep

In de maand oktober vond ik het hout droog genoeg om met de zaag- en draaklus aan te vangen. Grote cirkels werden er samengesteld met een doorsnede van 50 cm die per 3 aan elkaar werden gelijmd met een goede buitenconstructielijm. Aangezien ik thuis ben met het segmentdraaien leverde dat geen problemen op. De sokkel besloot ik ook extra sterk te maken door schijven kruislings op elkaar te lijmen. Als rvs draadeind had ik eerder besloten om een doorsnede van 10 mm aan te houden.

Begin november besloot ik om na deze start periode even afstand te nemen, nadat ik het graveren van het glas had doorgesproken en getest, zodat ik me kon voorbereiden op een expositie op uitnodiging.

Doorpakken

In maart pakte ik de draad weer op met een aantal aanpassingen aan de sculptuur. De hufterbestendigheid van het geheel deed me besluiten om het staalwerk zwaarder uit te voeren naar draadeinden met een doorsne-

de van 16 mm, een omranding van het geheel van een harde houtsoort en het ontwerpen van een overkapping en fundering om het geheel tijdens de vuurwerkperiode te beschermen. Het was goed om afstand genomen te hebben en overleg te hebben over twijfels.

De maanden april en mei heb ik onafgebroken aan de vervolmaking van de sculptuur, omranding en bekisting voor de sokkel gewerkt. Gelukkig heb ik een grote werkplaats om dat uit te voeren. De sculptuur werd intussen laag voor laag afgewerkt met epoxi en een uv filter. Ik had aanvankelijk gedacht de 500 kg zware sokkel in mijn werkplaats te storten en van daaruit naar de bouwplaats te vervoeren. Uiteindelijk besloot ik dat toch maar op locatie te doen.

Dit bleek uiteindelijk de beste optie. Door het prefabwerk, de wapening was al bevestigd in de bekisting en alles was pasgemaakt, werd in 2 dagen gegraven, gestort, ontkist en de gehele afwerking uitgevoerd. Als sluitstuk werd het glas gemonteerd en het signeerp plaatje aangebracht.

Op 8 juni werd de sculptuur onthuld in een heel relaxte sfeer en was ik een ervaring rijker. Wie nog eens inhoudelijk de totstandkoming wil bekijken bekijk dan een overzicht dat is bijgehouden op mijn site

<http://houtdraaien.weebly.com/projecten.html>



Lintzagenopmaat.nl

U geeft de maat, wij lassen de lengte



- Gespecialiseerd in het maken (lassen) van lintzagen.
- Levering aan bedrijven en particulieren.
- Uitstekende kwaliteit lintzagen vanaf 6 mm breed en 0,36 mm dik.
- Levering lintzagen voor zagen van hout, kunststof en metaal.
- Lintzagen op voorraad, snel leverbaar.

Slijptechniek Beusichem
Beusichemsebroeksteeg 1
4112 PJ Beusichem



www.lintzagenopmaat.nl
info@lintzagenopmaat.nl
0345 - 501 501

... Innovation seit 30 Jahren

KILLINGER

Nick Agar

Die Drechselwelt für kleine und große Meister

- * von der Handdrechselbank für den Hobby-Drechsler
- * bis hin zur professionellen Kopierdrehmaschine
- * und dem dazu passenden und umfassenden Zubehörprogramm

KILLINGER Maschinen GmbH

Ringstraße 28
D-82 223 Eichenau b. München

Tel +49 - (0)8141 - 3573 732
Fax +49 - (0)8141 - 3573 750

mail info@killinger.de
web www.killinger.de

Sieradendoosje

Nico Oosthoek

Het sieradendoosje bestaat uit 3 delen, een buitendoos van taxus, een binnendoos van noten en een deksel van wengé.

De afmetingen zijn 90x60mm met een diepte van 55mm. Het binnendoosje is 23mm hoog. Ik heb er voor gekozen om het dekseltje op het binnendoosje te laten rusten.



1. De 3 stukken hout. Het stuk ebben is later vervangen door wengé. Ik had de foto al genomen.



2. Het stuk taxus is in vorm gedraaid met een diameter van 90mm, een lengte van 80mm en een uitsteeksel voor de chuck van 50mm. Door wat extra lengte te nemen kan ik het stuk taxus later als hulpstuk gebruiken.



3. De bovenkant is vlak gedraaid en ik boor een gat 53mm diep. (2mm vanaf de bodem)



4. Met een guts hol ik het doosje uit tot 55mm diepte met een wanddikte van 6mm. Indien nodig kan de bodem met een schraper worden afgewerkt.



5. De binnenkant wordt vergroot naar een wanddikte van 3mm en een diepte van 28mm. Dit gaat het makkelijkst met de platte beitel.



6. De binnenkant van het doosje geschuurd en afgewerkt met friction polish.



7. Het doosje wordt op 61mm afgestoken.



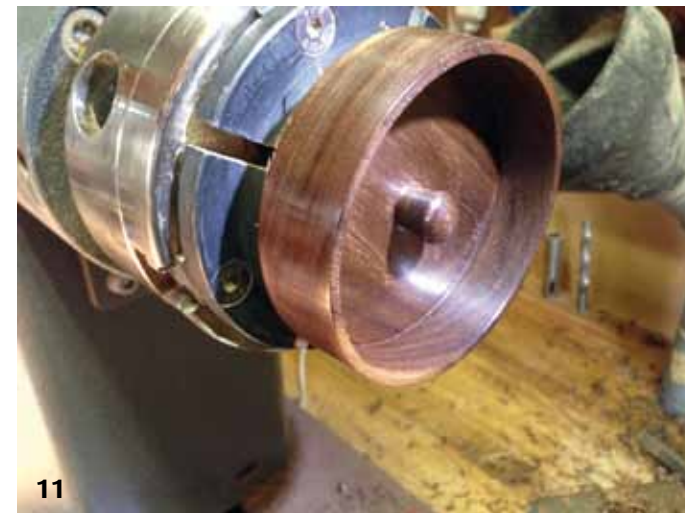
8. Op het resterende stuk in de chuck draai ik een uitsteeksel om het doosje op te spannen zodat de onderkant kan worden afgewerkt.



9. Met behulp van dubbelzijdig tapijt tape span ik het stuk notenhout op een opspanplaat en draai een uitsteeksel voor in de chuck.



10. Nadat het in de chuck is geklemd word het zuiver passend in het buiten doosje gedraaid.



11. Het noten doosje wordt 20mm diep uitgehold, met een klein knopje om het doosje uit de buitendoos te halen. Afwerken met friction polish.



12. Het binnendoosje wordt weer op een hulpstuk geplaatst om de onderkant af te draaien en afwerken. Hoogte doosje 23mm.



13. De afgewerkte onderkant. Om te voorkomen dat het doosje er af vliegt tijdens het draaien maak ik het extra vast met schilders tape.



14. Ook het dekseltje plak ik met dubbelzijdig tapijt tape op de opspanplaat en draai weer een uitsteeksel voor in de chuck.



15. Het wengé dekseltje wordt passend in de buitendoos gedraaid en de onderkant wordt afgewerkt..



16. De dikte van het dekseltje 3 á 4mm is hier ingestoken.



17. Het dekseltje is opgespannen in een hulpstuk zodat de bovenkant kan worden gedraaid en afgewerkt. Nog een gaatje van 6mm boren voor een knopje naar keuze. In het hulpstuk heb ik door het hart een gat geboord van 10mm om het deksel te kunnen lossen als het te vast in het hulpstuk zit.



18. De 2 doosjes en het dekseltje met een taxus knopje.

18



19. Het sierdoosje in elkaar gezet.

Het gebruik van een “kooiconstructie”

Jan Karreman

Onlangs ontvingen de leden van De Schel-dedraaiers een mail van hun medelid Jaap Rentmeester. Als bijlage werd een foto mee- gestuurd met Jaap in een bijzondere positie achter zijn draaibank. Het was een mail zonder verdere uitleg en met slechts de vermelding “kooiconstructie”. Tijdens een latere bijeenkomst in Goes lichtte Jaap e.e.a. toe.

Bij het draaien van bepaalde stukken die niet vlak zijn, erg onregelmatig zijn, knoesten of barsten vertonen etc. is het extra opletten. Hierbij is immers het risico groot dat de beitel hapt, er een stuk uit het hout loskomt of het gehele stuk uit de bank vliegt.

Bij het stuk waar Jaap aan werkte had hij uit voorzorg gelaatsbescherming gebruikt. Toen even later een deel uit werkstuk loskwam en tegen de muur knalde waarbij Jaap net gemist werd vroeg hij zich af of zijn gelaatsbescher-

ming voldoende geweest zou zijn als het stuk hem geraakt zou hebben.

Ondernemend als Jaap is ging hij op zoek naar verbetering en stuitte daarbij op een voorwerp dat nou niet direct voor dit doel gemaakt was maar misschien toch zou voldoen zonder hieraan veel te hoeven veranderen.

En als we foto 1 bekijken moet gezegd worden dat het een degelijke oplossing is waarbij hoofd en eigenlijk het gehele bovenlichaam beschermd wordt, daarbij de handen en onderarmen vrij latend.

Het draagcomfort is niet super en de bewegingsvrijheid is ook wat beperkt maar het leverde toch in ieder geval een leuk plaatje op. Zie je Jaap lachen onder zijn kap ?

Jaap vond het wel aardig gevonden, zijn “kooiconstructie” zoals hij hem noemde. Gezien de diverse functies die dit voorwerp door de jaren heen al heeft gehad (mand, zitting, vuurkorf, etc.) zal patent aanvragen waarschijnlijk geen zin meer hebben.

Foto 2 toont het mooie eindresultaat van Jaap's werk na een tweede poging, een grillig gevormde schaal van els.



1



2

Radius enquête binnenkort van start

Terwijl u dit leest wordt er achter de schermen hard gewerkt aan een enquête onder de leden van Radius. Waarom het belangrijk is om deze in te vullen zal ik proberen hieronder uit te leggen.

Radius is een dynamische vereniging en wil dat ook graag blijven. Niet in de laatste plaats omdat veel leden regelmatig veel plezier beleven aan hun hobby. Echter de wereld om ons heen verandert en het bestuur van onze vereniging zou graag willen dat de leden hun mening geven zodat de vereniging ook van en voor de leden is en blijft.

De ledenvergaderingen zijn natuurlijk hét platform waar de koers wordt uitgezet en de toekomst van de vereniging wordt bepaald. We zien echter ook dat het animo om naar deze vergaderingen te komen afneemt. Daarnaast is er eenmaal per jaar een contactpersonen-bijeenkomst. Ook daar wordt nagedacht over het heden, verleden en de toekomst van onze vereniging.

Eén van de prettige dingen in deze tijd is het internet en alles wat daarbij hoort. Dus..... **De vereniging komt naar u toe.**

U hoeft echter niet bang te zijn dat er morgen 700 mensen bij u op de stoep staan, we komen via het internet. Handig en simpel.

Denk mee met de vereniging en vul de enquête in die we per 1 oktober online zetten. Hoe kunt u de enquête invullen? Er zijn drie manieren om bij de enquête te komen:

1. Als u uw e-mailadres bij het secretariaat bekend heeft gemaakt dan ontvangt u rond 1 oktober 2016 een mail in uw e-mail box met een link waarop u kunt klikken, of

2. U gaat vanaf 1 oktober naar de webpagina. <https://nl.surveymonkey.com/r/Houtdraaivereniging>. Als u daar bent wordt u gevraagd om een wachtwoord; dit wachtwoord is Radius.
3. Mocht u helemaal geen computer hebben en toch wilt u meedoen? Bel dan naar het secretariaat: 036 – 53 28 626 voor een papieren versie of probeer uw buurman, buurvrouw, (klein)zoon of –dochter, de bibliotheek of elders. Ook uw mening is belangrijk en telt mee.

Zolang u de enquête niet heeft afgesloten kunt u uw antwoorden wijzigen, daarna is dat niet meer mogelijk.

Rond 15 oktober ontvangen die leden waarvan het e-mailadres bekend is nog een herinnering, ook als u de enquête al heeft ingevuld. Het invullen is anoniem en niemand weet of en wat u heeft ingevuld.

Als u uw e-mailadres nog niet heeft opgegeven aan de ledenadministratie (ledenadministratie@houtdraaien.com) doe dit dan alsnog. Het maakt het inloggen alleen maar makkelijker.

Met vriendelijke groet,

Bert Dusseljee
Enquêteur, maar vooral hout liefhebber.



Leverancier van elke gewenste houtsoort



Direct uit voorraad leverbaar
ruim 80 soorten massief hout.



In onze ruime voorraad altijd
een grote keuze voor hout-
draaiers en instrumentbouwers



Klik op www.fijnhoutdrenthe.nl

Houthandel van der Horst BV - De Drentse Fijnhouthandel

Veilingstraat 46, 7833 HN Nieuw-Amsterdam
Telefoon: 0591 552504 - Fax: 0591 381910

E-mail: info@fijnhoutdrenthe.nl
www.fijnhoutdrenthe.nl

Bel voor een afspraak met Ton van der Horst: 06 50 50 1936



Benodigheden voor houtdraaiers:

- Draaibanken
- Chucks
- Houtolie
- Beitel
- Slijpstenen en machines
- Cursussen - demo's
- Voorgedroogde schalen



Www.dehoutdraaijerij.nl - Ronald Kanne



Ronald Kanne
Wardsestraat 15
7031HD Nieuw Wehl
Bel voor een afspraak of info!

0653 173 580 ronald@dehoutdraaijerij.nl



Bericht uit de werkplaats

Bert Rosbach

Voordat ik met mijn eigenlijke bericht begin wil ik eerst nog even mijn reactie geven op het artikel van de ovale vaasjes van Johan Korving. Bij mijn omkeendraaiwerk werk ik ook met draadstangen. Ik gebruik M6-draadstang of -draadeind en dat gaat in een boorgat van 7 mm. De 8 mm draadstang van Johan is geen M8, maar M10. Vandaar het boorgat van 12 mm. Verder zou ik twee stangen gebruiken in plaats van één. Je moet dan wel de boorgaten preciezer aftekenen en boren. Maar het resultaat is een steviger geheel. En over de veiligheid: het tapen of afplakken van de uiteinden van de draadeinden hoeft niet als je kortere stukken draadeind gebruikt en de moeren verzinkt onder de oppervlakte van het hout. Tot slot nog een tip, geplukt van het Duitse houtdraaiersforum: aan de onderzijde van de vaas een gaatje van 3 of 4 mm boren tot aan het gat voor het buisje. Dan kun je het buisje makkelijker verwijderen om het schoon te maken.



Soms heb je een poosje geen gelegenheid of tijd om te draaien. Maar je hebt iets beloofd en dan moet je wel. Vorig jaar in september had ik een aantal muizen gedraaid voor het KIE-werkstuk (Zie mijn "Bericht ... in AR 88). In het kader van fund-raising voor hun kerk vroeg mijn schoondochter om een aantal exemplaren. Ik had er al 13 en daar heb ik nog 22 stuks bij gedraaid. Die zijn op één na allemaal verkocht.

Begin februari een bijeenkomst gehad van de afdeling Rotterdam. Ik heb in mijn vorige bericht mijn voorzittershamer laten zien. Maar ik was niet de enige met een hamer. Op de foto staan een 6-tal hamers naast elkaar.

Op die bijeenkomst had een van de leden hout



meegenomen uit de werkplaats van een overleden lid van de afdeling: Henk Groenewegen. Er was wel één voorwaarde aan verbonden: bij het verwerken van het hout moest je aan Henk denken. Ik kreeg een fraai stuk essen. Het was ruw gezaagd, maar er zat toch een mooie schaal in van 23 cm diameter en 8 cm hoog. Gedraaid met een aangelijmd hulpvoetje dat in de klauwplaat gaat. Dat spaart hout en klemmen rond een voet houdt beter dan spreiden in een kamertje. Het kost wat geduld om te wachten tot de lijm hard is en het kost extra tijd omdat je het hulpvoetje er weer af moet halen. Dat weghalen gaat het mooiste door de schaal omgekeerd op te spannen, en dan heel voorzichtig het hulpvoetje weg te



draaien. Dat opspannen kan op een op maat gemaakte hulpklos, waar de schaal precies pas op zit. Het kan echter makkelijker met zogenaamde COLE-jaws. Een set COLE-jaws bestaat uit een 4-tal cirkelsegmenten, voorzien van gaten met schroefdraad en daarin



schroef je een soort kleine deurstopper. Het is een uitbreiding van de losse klauwen bij de klauwplaat. In mijn geval gaat het niet verder dan 25 cm diameter. Maar ik zit nog te broeden

op een oplossing voor iets grotere maten. Begin maart werd mij gevraagd om een doosje te maken voor het bewaren van dromen. Het zou een cadeau voor iemand zijn, die nog even na wil dromen. Ik had nog een blok goudenregen met een stukje spint er aan. Daar een doos van gedraaid. De maten van het doosje: diameter 45 mm, hoogte totaal: 78 mm. Hoogte deksel is 30 mm en die van het eigenlijke doosje 48 mm. Dat is volgens mij een verhouding overeenkomstig de gulden snede. De overlap van deksel en doosje is 5 mm, en het doosje zegt "plof" als je het open doet. De afwerking is met Shellawax. En misschien moet ik de werkwijze van Noël Heiligers maar kopiëren. Die brengt 3 lagen Shellawax aan, en ook tussen laag 1 en 2, en laag 2 en 3 gebruikt hij nog EEE-Ultrashine om te polijsten.

Vanuit mijn kennissenkring kwam een vraag om poppetjes te draaien die gebruikt kunnen worden in therapeutische gesprekken. De persoon voor wie de therapie is, kiest een poppetje, en zet daar zijn familie met andere poppetjes omheen. Daarna wordt erover gepraat. Die poppetjes konden uiterst gestileerd zijn. Ik heb 10 poppetjes gedraaid, zodanig, dat ze stevig staan. Alle poppetjes zijn over 3 assen gedraaid. Eerst de hoofdvorm langs de centrale as. Daarna langs een as op 7,5 mm evenwijdig aan de hoofdas de voorkant gevlaakt, en evenzo op dezelfde afstand maar dan aan de andere kant van de centrale as de achterkant gevlaakt en vormgegeven. Twee van de tien zijn uit eikenhout, de acht andere





zijn uit verschillende houtsoorten. Het laatste poppetje bracht mij nog een verrassing. Ik vond in een doos een stuk bruin hout dat al voorgedraaid was. Het leek me appel of zo. Maar.... toen ik een paar millimeter eraf had gedraaid kwamen er ineens paarse krullen van mijn guts af. Het was dus geen appel, maar hout van een pruimenboom of zoiets. En uiteindelijk haalde ik een prachtig paars poppetje uit dat stuk hout. De maten van de poppetjes zijn: diameter van het voetje 4 cm, hoogte van 9 tot 16 cm.

Bij mij in de wijk is er een kweektuin voor zowel bloemen en groenten, als voor mensen die om allerlei redenen buiten de normale arbeid staan. Ik was daar om een groot aantal “moestuintjes” af te leveren (die van de blauwe grootgrutter). Toen zag ik daar een persje om van repen krantenpapier kweekpotjes te maken voor zaaisels. Dat persje lag bij mij niet lekker in de hand, omdat de kraal boven aan de steel niet vloeiend overliep naar de steel en de diameter van het stukje steel tussen kraal en stempel te groot was en de kraal te kort. Ik heb toen een paar exemplaren gemaakt voor die mensen, 2 kleine en twee grotere. Op de foto staan de grotere stempel en een daarmee gemaakt kweekpotje. De maten van die grotere: diameter stempel 57 mm. Lengte stempel 55 mm.

Diameter knop 45 mm, lengte knop ongeveer 60 mm. Kleinste diameter van de steel 24 mm. Diameter boorgat in stempel 45 mm, diepte boorgat 9 mm.

Diameter matrijs 85 mm, diameter boorgat 60 mm, diepte boorgat 40 tot aan een knobbel onderin het boorgat. Die knobbel is om een kuiltje te maken in de bodem, om e.e.a. beter bij elkaar te houden. Diameter knobbel 40 mm en hoogte knobbel 7 mm.

Wie weet kun je er een tuinierende kennis een plezier mee doen.



En verder is mij nog eens gevraagd om een aantal “kerkmuizen” te draaien. De ouderen onder ons kennen wel dat liedje over muizen in een molen. Daarin komt ook de vol-

gende regel voor “De muizenfamilie werd vreselijk groot”. Het liedje kreeg gelijk, want het werden uiteindelijk 50 stuks. Op de foto zie je de muizenfamilie in slagorde, tegen de boze molenaar.



In onze wijkkerk werd vlak voor Pinksteren een combinatie van tentoonstelling en concert gehouden. Daarvoor heb ik ook een object gemaakt, passend bij Pinksteren. Zoals te zien is omkeerdraaiwerk met 4 draaifa-

sen. Daarbij heb ik een nieuwe variant toegepast voor het middengedeelte: Viervoudig draaiwerk met 2 balkjes 44x44mm. En door een stom toeval is er een linksdraaiend en een rechtsdraaiend exemplaar ontstaan. Ik heb de linksdraaiende versie gebruikt, je hebt per slot van rekening twee linkerhanden of niet.

Intussen is mijn inzending voor KIE (Kunst In de Etalage) ook weer klaar. Het thema dit jaar is “Flower Power”. Dat kun je op allerlei manieren vertalen. Ik vertaal het met veel cynisme naar “Macht van bloemen”. En dan maak je het object als op de foto. En paddestoelen zijn ook een vorm van bloemen. De dunne steeltjes van de kleine paddestoelen zijn gebogen, door ze 10 minuten te koken, en daarna nog warm en nat te klemmen in een malletje van spijkers, om ze na een dag drogen te kunnen gebruiken. En die andere dingen zijn: papavers. De hoedjes van de paddestoelen is eiken, de dikke stelen vuren en de dunne gebogen steeltjes is hulst. De papavers zijn uit beuken.



Verenigingsnieuws

Afdelingsnieuws – Agenda - Mutaties ledenlijst - Advertenties

Afdelingsnieuws

Afdelingsbijeenkomsten zijn in principe ook voor leden uit andere afdelingen te bezoeken. Wel graag van te voren afstemmen met de afdelingscontactpersoon waar u ook info kunt krijgen over de afdeling.

Afdeling Arnhem-Nijmegen
Afdelingscontactpersoon: Jan v.d. Berg tel. 040 2122076
jmhmvandenbergh@hotmail.nl
Bijeenkomsten in 2016:
17 september, 15 oktober, 19 november. De bijeenkomsten worden gehouden in het gebouw Onder de Toren te Elst (Gld), van 9.30 uur tot 12.30 uur.

Afdeling Dommeldraaiers (Schijndel-Den Bosch)
Afdelingscontactpersoon: Arie Braspenning tel. 0418 513349
a.braspenning@planet.nl
Bijeenkomsten in 2016: **10 september, 15 oktober, 26 november (hele dag).** De bijeenkomsten worden gehouden in Soc.Cult.Centrum De Vink, Hoevenbraaksestraat 28, 5482 BD Schijndel, van 09.30 – 12.30 uur.

Afdeling Flevohoutdraaiers
Afdelingscontactpersoon: Siep Nijenhuis tel. 0320-261235
s.nijenhuis@hccnet.nl
Bijeenkomsten in 2016:
19 september, 31 oktober, 12 december. De bijeenkomsten

worden gehouden in de botenloods van Siep Nijenhuis, Dokweg 26- 28 in Lelystad.

Afdeling Gouwe Groep
Afdelingscontactpersoon: Bert Dusseljee tel. 0186 601696
h.dusseljee@hetnet.nl
Bijeenkomsten in 2016: **15 september, 17 november, 15 december.** De bijeenkomsten vangen aan om 19.00 uur en worden gehouden bij Cor Doornekamp, Henegouwerweg 21a in Waddinxveen. Nieuwe leden zijn welkom.

Afdeling Haarlem
Afdelingscontactpersoon: Wiebe Damstra, tel. 023-5328736
info@meerstad.nl
Bijeenkomsten in 2016: De bijeenkomsten worden gehouden op donderdagmiddag. Informatie over de plaats bij de afdelingscontactpersoon.

Afdeling Haarlemmermeer
Afdelingscontactpersoon: Klaas Dikstaal tel. 020 6592977
Bijeenkomsten in 2016:
7 oktober (Oosteinderweg 113a in Aalsmeer), 18 november, 30 december, (Vinkenburglaan 5 in Wassenaar) De bijeenkomsten beginnen om 09.00 uur en eindigen om 16.30 uur.

Afdeling Lochem
Afdelingscontactpersoon: Harry

Meinders tel. 0575-525403
hpgrhmeinders@outlook.com
Bijeenkomsten in 2016:
31 oktober, 28 november. De bijeenkomsten worden gehouden op de locatie: Kunstlokaal 11, Bosberg 29, Borculo en vangen aan om 19.30 uur.

Afdeling Noord
Afdelingscontactpersoon: Willem v.d. Schors tel. 0594 213326
wmvdschors@gmail.com
Bijeenkomsten in 2016:
12 november. De bijeenkomsten worden gehouden op de locatie Zaal RK Kerk, Dr. Nassaulaan 3c, 9401HJ Assen, tel.0562 313029 en vangen aan om 10.00 uur. Inloop vanaf 9.30 uur.

Afdeling Noord-Holland Noord
Afdelingscontactpersoon: Aad Sneeboer tel. 0229 270982
am.sneeboer@quicknet.nl
Bijeenkomsten in 2016:
donderdag 6 oktober, zaterdag 5 november (ruil- en weggeefdag (2 zalen), dinsdag 29 november
De bijeenkomsten worden gehouden in het dorps huis “de oude school”, Dorpstraat 72, 1711 RK Hensbroek en beginnen om 19.30 uur.

Afdeling Rotterdam
Afdelingscontactpersoon: Bert Rosbach tel. 010 4184786
a.rosbach@chello.nl
Bijeenkomsten in 2016:

14 september, 9 november.
Inlichtingen bij Bert Rosbach.

Afdeling Utrecht, Werkgroep ‘De Lekstroom’
Afdelingscontactpersoon: Ruud Philipsen tel. 078 6162310
ruudph@kpnmail.nl
Bijeenkomsten in 2016:
12 oktober, 23 november, 21 december op de locatie de Oude School in Lopikerkapel, Lopikerweg Oost 188 van 13.00 – 16.00 uur.

Afdeling Veluwe
Afdelingscontactpersoon: Bob Kemerink tel. 038 4540540
bob.kemerink@ziggo.nl
Bijeenkomsten in 2016:
10 december. De bijeenkomsten worden gehouden in een zaal van de Sionskerk, Asseltseweg 6, 8161 VV Epe.

Afdeling Vormgeven
Afdelingscontactpersoon: Bob Kemerink of HennyBelt tel. 038 4540540
bob.kemerink@ziggo.nl
Bijeenkomsten in 2016:
zaterdag 29 oktober, locatie nog vast te stellen. Info verkrijgbaar bij Bert Rosbach: 010 4184786

Afdeling Zeeland/West Brabant ‘De Scheldedraaiers’
Afdelingscontactpersoon: Jan Karreman 0117-453627
janeninekarreman@hotmail.com
Bijeenkomsten in 2016: **iedere**

eerste zaterdag van de maand.
De bijeenkomsten worden gehouden in Het Ambachtscentrum, Kattendijksedijk 27 te Goes en vangen aan om 09.30 uur.

Videoapparatuur

De videoapparatuur van Radius wordt bediend door Bert Rosbach. Hij zal op de demodagen zorgen dat de demonstraties kunnen worden gevolgd op een groot scherm. Afdelingen kunnen de apparatuur ook gebruiken. Maak daarvoor afspraken met Bert Rosbach tel. 010 4184786

Mutaties ledenlijst 2^e kwartaal 2016

Nieuwe leden
Bakker A., Oosterblokker 92, 1696 BK Oosterblokker
Claes W., Kerkstraat 75, B9406 Outer-Ninove, België
Eilander M., Tesselschadestraat 40, 7412 NC Deventer
Nijenkamp A.J., Letterveldweg 119, 7621 CC Borne
Paul Y.T.F., De Moestuin 6, 6891 CV Rozendaal
Peters J.A.M.G., Poelwaaidreef 13, 2162 HC Lisse
Smeijers R.C., Veenweg 154, 2493 ZB Den Haag
Vegt R.J. van der, Boerhoorn 42, 9481 HE Vries

Opzeggingen
Beversluys A. van, Begijngracht 47, B9000 Gent, België
Baarn W., Dreef191, 3956 ES Leersum
Everse M., Duindoornstraat 25, 3222 XD Hellevoetsluis
Haeren J.J.F.M. van, van Haapstraat 92, 6525 CE Nijmegen
Langkamp H., Haaksbergerstraat 21, 7478 AC Diepenheim
Müller K., Middenhof 3a, 4411 RW Rilland

Verhuizing
Belt H., Coevorderweg 11, 7776 AA Slagharen

In Memoriam

Op 1 september jl. is plotseling overleden

Jan Stavenuiter

Jan was penningmeester van afdeling Noord-Holland Noord. Wij wensen de familie sterkte om dit verlies te dragen.

Agenda

16/17 september 2016

23/24 september 2016

1 oktober 2016

2 oktober 2016

12 – 15 oktober 2016

15 en 16 oktober

22 oktober 2016

Opendeurdagen Willy Vanhoutte

Tag der offenen Tür Drechselbedarf Schulte

ACP Vergadering

Open Dag Hout

Wizardry in Wood

<http://wizardryinwood.com/>

Vormgevers in Hout 2016

centrale Demodag

Beernem (B)

Geeste-Gross Hesepe (D)

De Meern

Hanzehal in Zutphen

Londen

Fort bij Vechten, Bunnik

Ede

Advertenties

Te koop: van meubelmaker wegens beëindiging bedrijf.

Professionele (relatief weinig gebruikt en in perfecte staat verkerend) draaibank met 3-fase motor, 8x toerental links en rechts draaiend met verlengde opspanlengte tot 180 cm. Inclusief:

- Zware, halfautomatische kopieerinrichting (ook hand bedienbaar) maximale kopieerlengte 100cm, **ook als gewoon draaibank te gebr.**
- Schuurschijf
- Band-schuurinrichting
- Kapinrichting + snel wegklapbare bril
- 4 'jaw' klauwplaat met beschermkap
- Beschermkap
- Opvangtrechter voor aansluiting op afzuiging (eigen bouw)
- Diverse opspanhulpstukken
- Diverse speciale kopieerbeitels ook in hardmetaal
- Assortiment hand-draaigutsen en 'Sorby' beitels
- Reserve schuurbanden en schijven
- Vele mallen.
- Speciale opbergkast op wielen voor gereedschap en onderdelen.

Aantoonbaar aankoop waarde: ca.

€ 6500,-

Compleet voor de vraagprijs van

€ 1950,-



Tevens veel restanten van diverse houtsoorten en fineer, voor een vriendenprijs.

H. DIDIER. Tel: 035 602 61 61. Email: henri.didier@ziggo.nl

Te Koop: Houtdraaibank

Kopie van de Wivamac van Willy van Houtte.

Motor: 2pk. Variabel van 0-3000 t/m

Max: Draaidiameter 50cm.

Max draailengte: 105 cm.

Deze bank is los te koop, of evt. met bril, Bollendraai- inrichting, opspanchuck en beitels.

Prijs in nader overleg.

Inlichtingen: Piet Theuws Bergeijk (Ned.)

Tel: 0497573458



SHELLAWAX

hèt product voor houtdraaiwerk met glans

info, bestellen, demonstratie aanvragen

WWW.WOODTURNING-POLISH.EU

info@woodturning-polish.eu ☎ +31 6 27846808

Colofon

Lidmaatschap

Bij inschrijving zijn de volgende opties mogelijk:

A jaarcontributie € 30,00 plus het laatst uitgekomen tijdschrift in het jaar van inschrijving. Leden buitenland € 32,50. B begunstiger € 15,00 per jaar (Begunstigers zijn volwaardig lid en hebben stemrecht. Zij ontvangen echter geen AktieRadius)

De inschrijf- en administratiekosten bedragen voor elk van deze mogelijkheden € 7,50. Men is lid van de Vereniging nadat zowel het inschrijfformulier als de verschuldigde contributie en de kosten zijn ontvangen.

Adreswijzigingen dienen tijdig doorgegeven te worden aan de ledenadministrateur, die zorgt voor de verdere verspreiding hiervan. Het lidmaatschap wordt stilzwijgend voortgezet, tenzij het lid minstens 4 weken vóór het einde van het kalenderjaar schriftelijk aan de ledenadministrateur bericht dat men het lidmaatschap wil beëindigen. Op de website van Radius www.houtdraaien.com vindt u onder contact een digitaal inschrijfformulier.

ING BIC code: BIC INGBNL2A

ING IBAN code: NL66INGB0000741949

Rabobank BIC code: RABONL2U

Rabobank IBAN code:

NL54RABO0396 3723 17

Bestuur

Voorzitter: Pieter (P.C.C.J.) Hermans, Douwe Brouwerweg 8, 1602 MK Enkhuizen tel 0228 317569

e-mail: voorzitter@houtdraaien.com

Secretaris: Wim (W.) Meijboom

Kamperfoeliestraat 8, 1338 VN Almere tel 036 532 8626

e-mail: secretaris@houtdraaien.com

Penningmeester: Bert (A.) Rosbach

Meidoornsingel 67, 3053 BK Rotterdam tel 010 418 4786

e-mail: penningmeester@houtdraaien.com

Ledenadministratie: Ruud (R.) van Oorschot, J. Vermeerhof 7, 1394 GG Nederhorst den Berg, tel 0294 253 421

e-mail: ledenadministratie@houtdraaien.com

Leden: Jan (J.H.) Karreman, Arie (A.M.) Braspenning.

Advertenties

Neem contact op met de redactie.

Redactie

Eindredacteur: Arie (A.M.) Braspenning, Bloemkeshof 85, 5301 WS Zaltbommel tel 0418 513 349

e-mail: aktieradius@houtdraaien.com

Redactieleden: Jan van der Meer,

Ab Kraaijeveld, Nico Oosthoek,

Gerard Gaasbeek, Jan Karreman

Correspondenten: Iet Feith, Jan Pranger

Kopij

AktieRadius verschijnt viermaal per jaar; medio maart, juni, september en december. De redactie verzoekt u uw bijdragen uiterlijk 6 weken voor de verschijningsdata per e-mail aan te leveren of op een DVD. Deze stukken vertolken de mening van de inzender en behoeven niet de mening van het bestuur of de redactie te vertolken. Zij worden dan ook geplaatst buiten de verantwoordelijkheid van RADIUS en de redactie. De redactie behoudt zich het recht voor ingezonden kopij in welke vorm dan ook inhoudelijk te beoordelen, zonder opgaaf van redenen te weigeren of in te korten. Gehele of gedeeltelijke overname van artikelen is slechts toegestaan met schriftelijke toestemming van het bestuur.

Kijk ook op de website van Radius:

www.houtdraaien.com

KOM NAAR ARNHEM!

Direct **uit voorraad** leverbaar...

ruim 80 soorten **massief** hout

Klik op **www.af.nl** voor meer informatie

In onze ruime voorraad kunnen wij op de ouderwetse manier bestekzoeken. Ook hebben wij een houthobby-zolder waar wij kleinere stukken hout verkopen. Een walhalla voor instrumentbouwers en houtdraaiers. De meeste stukken zijn al geschaafd en alles is per stuk geprijsd.

BAPTIST

Gereedschappen voor houtbewerkers

Baptist IJzerwaren en Gereedschappen is al 30 jaar een begrip in Nederland. Het begon met de ijzerwaren- en gereedschappen speciaalzaak in het centrum van Arnhem en deze is uitgebreid met **Baptist Gebouwbeslag** en **Baptist voor Houtbewerkers**.

U BENT WELKOM IN ARNHEM



af

Arnhemse Fijnhouthandel
Driepoortenweg 12, 6827 BR Arnhem
tel: 026-3648435 fax: 026-3630309

BAPTIST

Gereedschappen voor houtbewerkers

Vlamoven 32
6826 TN Arnhem
Tel: 026 445 16 44